

คำที่มีความหมายตรง ความหมายอุปมา

ความหมายตรงและความหมายอุปมาคืออะไร ?

ก่อนจะไปรู้จักกับความหมายของ “ความหมายตรง” และ “ความหมายอุปมา”
พี่ขอยกตัวอย่างประโยค 2 ประโยคนี้นก่อน

- หินก้อนนั้นมีขนาดใหญ่มาก
- โจทย์เลขข้อนี้หินจริง ๆ

จะเห็นได้ว่าคำว่า “หิน” จากทั้ง 2 ประโยคนี้ แม้จะเป็นคำเดียวกันแต่มีความหมาย
คนละความหมาย โดยหินในประโยคแรกหมายถึง ของแข็งที่ประกอบด้วยแร่ชนิดเดียว
หรือหลายชนิดรวมตัวกันอยู่ตามธรรมชาติ ส่วนในประโยคที่สองหมายถึง ยากมาก

ทีนี้พี่ขออธิบายเพิ่มเติมว่า คำว่า “หิน” ในประโยคแรกเป็นคำที่มีความหมายตรง ส่วน “หิน”
ในประโยคที่สองเป็นคำที่มีความหมายอุปมา เท่านั้นเอง ๆ สรุปได้หรือยังว่า ความหมายตรง
และความหมายอุปมาคืออะไรกันแน่ ถ้าหากให้ยังคิดไม่ออก พี่ขอสรุปให้จำได้ง่าย ๆ เลยว่า

ความหมายตรงหรือความหมายตามตัว หมายถึง ความหมายเดิมของคำที่กำหนดขึ้น
เพื่อใช้กันทั่วไป เช่นคำว่า “หิน” ในประโยคแรก

ความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายอุปมา หมายถึง ความหมายที่เกิดจากการใช้คำ
ที่มีความหมายตรงมาเปรียบเทียบเพื่อใช้สื่อในอีกความหมายหนึ่ง เช่นคำว่า “หิน”
ในประโยคที่สองนั่นเอง

ตัวอย่างคำที่ใช้ได้ทั้งความหมายตรงและความหมายอุปมา

ก้มหัว

- ความหมายตรง คือ น้อมหัวลงเพื่อแสดงกิริยาเคารพ
- ความหมายอุปมา คือ ยอมอ่อนน้อม (มักใช้ในความปฏิเสธ)

เข้ามาน

- ความหมายตรง คือ ทำใจให้สงบตามหลักทางศาสนา
- ความหมายอุปมา คือ นั่งหลับหรือเหม่อใจลอยไม่รับรู้อะไร

ขัดข้อ

- ความหมายตรง คือ เกร็งแขนขัดกัน แล้วออกกำลังกดให้แขนอีกฝ่ายหนึ่งล้มลง
- ความหมายอุปมา คือ โต้เถียงกัน, มีความเห็นขัดแย้งกัน, ไม่ลงรอยกัน

จับมือ

- ความหมายตรง คือ ทักทายตามธรรมเนียมตะวันตกโดยบุคคล 2 คน ประสานมือขวาของกันและกันแล้วเขย่า
- ความหมายอุปมา คือ ร่วมมือกัน

จับเส้น

- ความหมายตรง คือ บีบนวดเพื่อให้กล้ามเนื้อคลายตัว
- ความหมายอุปมา คือ รู้จักเอาใจผู้ที่ให้ผลประโยชน์แก่ตน

ซุบตัว

- ความหมายตรง คือ เอาตัวจุ่มลงไปในช่วงเวลาเพื่อให้ติดสิ่งนั้น
- ความหมายอุปมา คือ ไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมจากต่างประเทศ เพื่อให้มีความรู้สูงขึ้น ดีขึ้น

ดาว

- ความหมายตรง คือ สิ่งให้เห็นเป็นดวงเล็ก ๆ มีแสงในท้องฟ้าเวลามืด
- ความหมายอุปมา คือ เรียกบุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง

ดำนน้ำ

- ความหมายตรง คือ ทำตัวให้จมไปได้ฉิวน้ำ
- ความหมายอุปมา คือ ร้องเพลงโดยจำเนื้อเพลงได้บ้างไม่ได้บ้าง

ตกผลึก

- ความหมายตรง คือ กลายเป็นผลึก (ใช้แก่สารละลาย)
- ความหมายอุปมา คือ ลึกซึ้งแจ่มแจ้งจากการสะสมความรู้หรือความคิด

ติดลม

- ความหมายตรง คือ อาการที่วู่วามขึ้นไปสูงได้ลมพายุให้ทรงตัวอยู่
- ความหมายอุปมา คือ พุดมากเรื่อยไปไม่รู้จักจบ

ฝากท้อง

- ความหมายตรง คือ ฝากครรภ์
- ความหมายอุปมา คือ อาศัยกินด้วย, ขอกินด้วย

ถอยหลัง

- ความหมายตรง คือ เคลื่อนไปข้างหลัง
- ความหมายอุปมา คือ ไม่เจริญก้าวหน้า

ฟ้าผ่า

- ความหมายตรง คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิเล็คตรอนจำนวนมากเคลื่อนที่ระหว่างเมฆกับพื้นโลก เกิดพลังงานสูงมากจนสามารถทำลายสิ่งที่กีดขวาง
- ความหมายอุปมา คือ คำสั่งด่วนที่ออกมาโดยไม่คาดหมายและไม่รู้เหตุผล

แม่พิมพ์

- ความหมายตรง คือ สิ่งที่เป็นต้นแบบ
- ความหมายอุปมา คือ ครูอาจารย์ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่างความประพฤติของศิษย์

รูตชิป

- ความหมายตรง คือ ดึงชิปให้ติดกันหรือให้แยกออก
- ความหมายอุปมา คือ ไม่ยอมเปิดปากพูดในเรื่องที่เป็นความลับ

โรยหน้า

- ความหมายตรง คือ เอาของโปรยลงไปในอาหารเป็นต้นเพื่อให้น่ากินหรือชูรส
- ความหมายอุปมา คือ แต่งแต่เพียงผิว ๆ

ล้มช้าง

- ความหมายตรง คือ ฆ่าช้าง
- ความหมายอุปมา คือ โค่นคนที่มีอำนาจมีอิทธิพลลงได้

เลือดเย็น

- ความหมายตรง คือ ลัทธิมีกระดูกสันหลังที่สามารถปรับอุณหภูมิของร่างกายให้เหมาะสมกับอุณหภูมิของสภาวะแวดล้อม
- ความหมายอุปมา คือ มีใจเย็นสามารถทำลายชีวิตหรือชื่อเสียงผู้อื่นได้โดยไม่รู้สีกหวนไหว

หดหัว

- ความหมายตรง คือ ซักหัวกลับ
- ความหมายอุปมา คือ กลัวหรือหลบไม่ยอมโผล่หน้าออกไป

อัดฉีด

- ความหมายตรง คือ อัดจาระบีเข้าที่ข้อต่อรถยนต์
- ความหมายอุปมา คือ ให้เงินหรือรางวัลพิเศษเพื่อให้งานให้โดยเร็วหรือให้ได้ผล

ตัวอย่างคำที่ใช้ได้ทั้งความหมายตรงและความหมายอุปมา

หมู

- ความหมายตรง คือ ชื่อของสัตว์ที่ป้วน ตัวอ้วน จมูกและปากยื่นยาว ปลายจมูกบาน ใช้สำหรับตุนดินหาอาหาร
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายตรงเช่น “หมูเป็นสัตว์ที่ชอบกินของสกปรกและสิ่งปฏิกูล”
- ความหมายอุปมา คือ ง่าย, สะดวก
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายอุปมาเช่น “เขาชอบทำแต่งงานหมู ๆ”

หน้าตา

- ความหมายตรง คือ แฉ่หน้า
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายตรงเช่น “เด็กคนนี้น้ำตาเหมือนแม่”
- ความหมายอุปมา คือ เกียรติยศชื่อเสียง
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายอุปมาเช่น “นักกีฬาไปแข่งขันชนะเลิศในต่างประเทศก็เป็นหน้าตาให้กับประเทศของตน”

หน้ามืด

- ความหมายตรง คือ อาการที่เป็นลมหมดสติ
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายตรงเช่น “อ้อ ๆ ครูสุดาก็หน้ามืดระหว่างสอน”
- ความหมายอุปมา คือ มัวเมาจนขาดสติ ทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
 - ตัวอย่างประโยคที่มีคำความหมายอุปมาเช่น “เตยหน้ามืดเล่นพนันเสียจนไม่มีเงินกลับบ้าน”

“เส้นทางอนาคต
กำหนดด้วยการกระทำ”

- AJ KLUI -

สนใจติววิชาภาษาไทยเพิ่มเติม online.smartmathpro.com

